

Forældreforståelser i pædagogisk praksis

– om forældresamarbejde i daginstitutioner

Allan Westerling,
ph.d., lektor, Institut for Mennesker og
Teknologi, Roskilde Universitet
allanw@ruc.dk

Pernille Juhl,
ph.d., lektor, Institut for Mennesker og
Teknologi, Roskilde Universitet
peju@ruc.dk

Resumé

Artiklen handler om forældresamarbejde i daginstitutioner og er baseret på analyser af surveydata (n=104) samt 4 gruppeinterviews med pædagoger (n=25) fra 6 daginstitutioner i to forskellige danske kommuner. I artiklen undersøger vi forståelser af forældre i pædagogisk praksis på småbørnsområdet. Analyserne viser, at pædagogisk personale oplever flertallet af forældre som imødekommende og engagerede. Når samarbejde med forældre alligevel kan opleves som vanskeligt, er det særligt i situationer, hvor samarbejdet handler om en bekymring for børn. I sådanne tilfælde trækker det pædagogiske personale på kategorier som 'overfølsomme' forældre, som kan stå i vejen for at møde forældrene åbent. Omvendt viser analysen, hvordan kategorierne opløses, når pædagoger får mulighed for at reflektere sammen og forholde sig mere udforskende til forældre.

Nøgleord: Forældresamarbejde, forældreskab, pædagogisk praksis, interviews, survey

Abstract

Understandings of parents in professional practice

The article is about parental collaboration in ECEC institutions. We draw on empirical material derived from survey data (n=104) as well as transcripts from four group interviews with staff (n=25) from six ECEC institutions (0-6 years of age) in two different Danish municipalities. The article explores pedagogues' experiences of encounters with parents. The analyses show that staff view the majority of parents as open and engaged. When collaboration with parents is perceived as challenging, it is particularly related to situations involving concerns about children. In such cases, staff tend to categorize parents as, for example, 'overly sensitive,' and such categories can hinder pedagogues from engaging with parents in nuanced ways. Conversely, we show how categories can dissolve when staff get the opportunity to reflect together.

Keywords: Parental collaboration, parenthood, professional practice, interviews, survey

Artiklen kan findes på
<https://tidsskrift.dk/FPPU>
DOI: 10.7146/fppu.v9i1.156768

Introduktion

Denne artikel sætter fokus på forældresamarbejde i daginstitutioner. I artiklen trækker vi på et empirisk materiale, som består af survey data (n=104) samt fire gruppeinterviews med pædagoger (n= 25) fra seks daginstitutioner i to forskellige danske kommuner på Sjælland. Det empiriske materiale er produceret i forbindelse med et forskningsprojekt i regi af Center for Daginstitutionsforskning. I projektet har vi undersøgt pædagogers samarbejde om børn på småbørnsområdet. Dette tema udspringer af vores tidligere forskning (fx Juhl, Westerling & Dannesboe, 2023), hvor vi gennem observationer af forældre og pædagogers daglige møder, er blevet opmærksomme på modsætninger i forældresamarbejdet. For eksempel har vi set, hvordan personalet i forbindelse med uformel garderobesnak ved afhentning interagerer med forældrene på andre måder, end når det pædagogiske personale instruerer forældre om opgaver – eksempelvis relateret til børns læring i hjemmet. Når pædagoger møder forældre i mere uformelle sammenhænge, er interaktionerne oftest karakteriseret ved dialog og udvekslinger om eksempelvis ferier, familiebesøg og familiens hverdagsrutiner. Dette står i modsætning til, når det pædagogiske personale giver instruktioner til forældrene om, hvordan de for eksempel skal lave aktiviteter hjemme, som har et særligt formål defineret af daginstitutionen. På den måde oplever vi, at der er en diskrepans mellem de forståelser af forældreskab, det pædagogiske personale trækker på i forskellige situationer, og vi har derfor spurgt til oplevelser af og erfaringer med forældre i daginstitutionens hverdag for at få adgang til de forståelser af forældre, pædagogisk personale trækker på.

Både vores egen og andres forskning peger på, at pædagoger synes, at forældresamarbejde er en stor og vigtig opgave, og samtidig en opgave, de finder vanskelig (Bach et al., 2020; Schmidt, 2017; Juhl, 2021).

Problemstillingens politiske og forskningsmæssige kontekst

I gennem de seneste år er forældre blevet udpeget som afgørende for deres børns fremtidige muligheder af såvel forskere (se fx Bleses et al, 2015,) som politikere (fx Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale forhold, 2015). Rådet for børns læring (2017) skriver for eksempel: *"Hvad mor og far gør, eller ikke gør sammen med barnet, har store og blivende konsekvenser. ..."* (p. 22). Når forældre på denne måde politisk gøres til centrale aktører i institutionelle dagsordener, bliver familieliv til en central arena for opgaver - fx i forhold til børns sproglige færdigheder, som tidligere entydigt var daginstitutionens ansvar. Denne politiske ændring har ikke blot skabt nye opgaver for forældre men også for pædagogisk personale, fordi det er dem, der formidler de opgaver, forældre forventes at varetage på særlige måder som en del af familielivet. Forældresamarbejdet kommer med andre ord til at handle om at understøtte 'det rigtige forældreskab'.

Der er ikke mange studier, der undersøger, hvilke forståelser af familie, der trækkes på i befolkningen eller i pædagogisk praksis. Forskere har peget på, at forældreren i de senere år er blevet intensiveret (Lee, 2014; Akselvoll, 2022). Faber og Jørgensen (2023) viser, hvordan forældre allerede fra graviditeten præsenteres for en lang række forskelligartede risici, som kan true barnets sunde udvikling, og at forældres valg derfor er kritiske og har blivende konsekvenser for barnet. Dette fænomen kalder Lee (2014) for 'forældredeterminisme'. Andre forskere har undersøgt, hvad sådanne kulturelle strømninger betyder for, hvordan forældre tager opgaven på sig, og hvad samarbejdet med professionelle betyder for, hvilke positioner, der bliver tilgængelige for forældre (Hein, 2009). Forskere har tidligere den forbindelse peget på, at det særligt er mødre, der bliver positioneret som den primære forældrefigur, også kaldet 'modercentrisme' (Hays, 1996).

Analytiske og metodiske afsæt

Vi anvender et design, som både omfatter gruppeinterviews og survey. Vi henter inspiration fra vignetmetoden, som bruger både kvalitative og kvantitative metoder til udforskning af pædagogisk faglighed (Ejrnæs, 2006; Ejrnæs & Monrad, 2012). Vignetter er korte cases, som danner afsæt for interviews. Denne metode anvendes oftest til holdningsundersøgelser, men kan også bruges til at udgøre en detaljeret fælles kontekst for diskussion af og refleksion over faglige dilemmaer og fænomener (Ejrnæs & Monrad, 2012, p. 253). I vores projekt har vi konstrueret cases på baggrund af empiriske eksempler fra et tidligere projekt om forældres og pædagogers samarbejde (Juhl, Westerling & Dannesboe, 2023), som vi i denne undersøgelse har præsenteret det pædagogiske personale for i gruppeinterviews. Vi har anvendt et indlejret design (Bryman, 1988), hvor analyser af interviewet har bidraget til udvikling og kvalificering af spørgeskemaet. Samtidig anvendes analyserne af surveyet til at afdække udbredelsen af centrale kvalitative fund.

Vi har etableret fire interviewgrupper med pædagogisk personale (n=25) fra seks forskellige daginstitutioner (0-6 år) i to forskellige sjællandske kommuner; én større kommune fra Nordsjælland og en mindre kommune fra Midtsjælland. Vi rekrutterede disse to kommuner, fordi de i de senere år har haft et målrettet fokus på at styrke forældresamarbejdet i daginstitutioner. I disse kommuner kontaktede vi en række institutionsledere og bad dem formidle vores henvendelse til det pædagogiske personale. Blandt dem, der meldte sig, sammensatte vi fire interviewgrupper fra seks daginstitutioner (0-6 år). To af disse grupper blev sammensat på tværs af institutioner og to af grupperne bestod af pædagogisk personale fra samme institution. Hver gruppe bestod af seks personer med både uddannede pædagoger og medhjælpere. Interviewene blev optaget og transkriberet.

Gruppeinterviewene har taget afsæt i cases, som er empiriske eksempler på dilemmaer fra vores forskning. Herigennem kan vi præcisere og

kontekstualisere de problemstillinger i forældresamarbejde, vi ønsker at det pædagogiske personale skal tage stilling til og diskutere i interview-grupperne. På tværs af alle interviews har det pædagogiske personale taget stilling til de samme spørgsmål og cases. Deltagerne i interview-grupperne har diskuteret og udforsket de problemer og udfordringer, som vignetten har præsenteret. På den baggrund har vi analyseret de forskellige fortolkningsrepertoires, som deltagerne trækker på, og herigennem har vi undersøgt deres forståelser. På den måde giver det empiriske materiale, som har form af interviewudskrifter og surveybesvarelser, adgang til deltagernes oplevelser og erfaringer med forældre i daginstitutionens hverdag (Guldbrandsen, Seim & Østensjø 2014). Gennem det efterfølgende analytiske arbejde har vi udforsket nogle af de forældreforståelser, som produceres og reproduceres i det pædagogiske felt. Gruppeinterviewene gav os således et "... udgangspunkt for at afdække både enigheder og uenigheder blandt de interviewede [og] til at afdække den forhandling om tolkning af casen og vurderingen af den, da casen giver en konkret kontekst for diskussionen" (Ejrnæs & Monrad, 2012, p. 29).

Vi har udviklet spørgeskemaet på baggrund af fund i gruppeinterviews og dermed kunne afdække udbredelsen af forståelser af forældre. Det har vi eksempelvis gjort med afsæt i et gruppeinterview, hvor det pædagogiske personale beskrev en situation, der blev genstand for en central diskussion af deres oplevelser af møder med forældre. Vi valgte at bruge situationen som case til at konstruere en vignette, som en bredere kreds af pædagoger blev bedt om at tage stilling til i survey'et. Casen præsenteres senere i artiklen. De svarkategorier, det pædagogiske personale fik præsenteret, blev formuleret i gruppeinterviewets diskussioner. En af medhjælperne sagde eksempelvis, at det kan opleves som en opgave at skulle 'opdrage forældrene' til at forstå, at der er andre børn at tage hensyn til i daginstitutionen end blot deres eget barn. En anden pædagog sagde, at en anden måde at se forældrenes handlinger på var, at de prøver at hjælpe deres barn. Disse udsagn blev brugt til at udarbejde konkrete svarkategorier. Se figur 1 nedenfor.

Surveyet blev distribueret elektronisk til de pædagogiske personale på 0-6 års området i de deltagende kommuner. I én kommune blev det pædagogiske personale kontaktet direkte på mail med et link til surveyet (N=263). 26 % af personalet (69 personer) svarede på surveyet. I den anden kommune blev alt pædagogisk personale i kommunen informeret om undersøgelsen via den fælles elektroniske platform. Det betød, at 750 personer fik adgang til linket. Fra denne kommune svarede i alt 35 personer (svarende til 4,7%). Samlet set svarede 104 respondenter fra de to kommuner på undersøgelsen.

Selvom undersøgelsen ikke er repræsentativ, giver den mulighed for at få undersøge systematik og mønstre i frekvensfordelingen i en større gruppe pædagogisk ansatte.

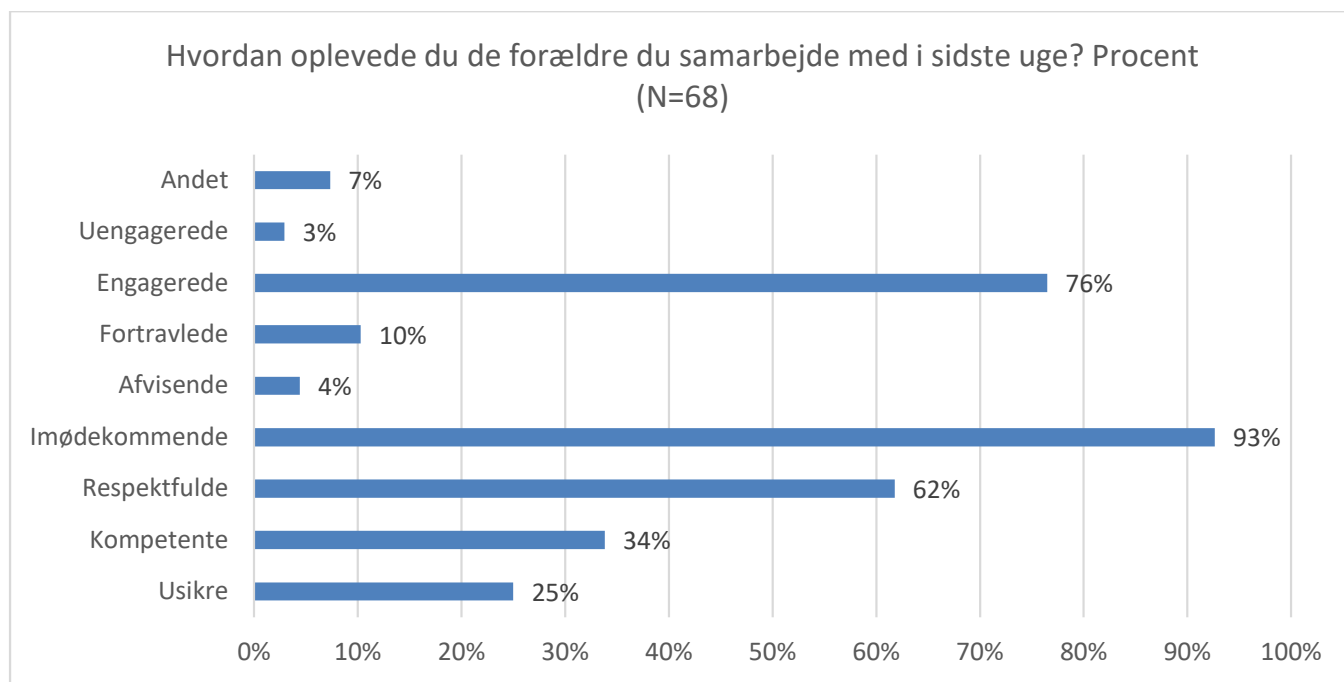
Projektets fokus på betydningsindholdet af forældrebegreber i pædagogik praksis trækker på diskurspsykologiens tilgang til studiet af diskursiv praksis og dermed rettes den analytiske opmærksomhed mod forhandlinger af fortolkningsrepertoires (Wetherell & Edley 2014). Fortolkningsrepertoires er kulturelle fortolkningsrammer, som det pædagogiske personale trækker på i interviewet, når de fortæller om deres oplevelser og diskuterer deres erfaringer med forældresamarbejde.

Analysestrategien anvendt på interviewmaterialet er at afdække de mønstre, der etablerer sig i gruppeinterviewenes diskussioner, når der tales om oplevelser med forældresamarbejdet. Vi forstår disse diskursive interaktioner som noget, der altid er knyttet til den sociale kontekst, som samtalerne handler om (her daginstitutionsfeltet). Vores analytiske fokus er på det, som det pædagogiske personale understreger som vigtigt i mødet med forældre. Spørgeskemasvarene analyseres deskriptivt ved at undersøge frekvensfordelingen på items, som både omfatter respondenternes erfaringer med konkrete forældre, og stillingtagen til den case, som de blev præsenteret for (Ejrnæs & Monrad, 2012).

Fra stereotypiske kategorier til nuancerede hverdagsforståelser

Vores analyser viser, at pædagogisk personale, når de overordnet beskriver deres oplevelser af forældre, trækker på kategorier som for eksempel "curlingforældre", "usikre", "konfliktsky" og "karriereforældre". Samtidig er det en pointe, at deltagernes forståelser af forældre bliver mere nuancerede, når de fortæller konkret om oplevelser med samarbejdet. Vores forskning peger på, at nuancerede forståelser af forældre forudsætter to betingelser; for det første, at pædagoger har mulighed for åbent at udforske forældres perspektiver, for det andet at pædagoger har konkret kendskab til børn og forældres familieliv. I interviews fortæller pædagoger om eksempler på, hvordan deres oplevelser af forældres motiver især udvides, når de får mulighed for at forholde sig udforskende og åbent til familieliv (Juhl, 2023).

I survey'et har vi spurgt det pædagogiske personale om, hvordan de oplever forældre i konkrete situationer i den institution, de arbejder i. Vi har både spurgt til det pædagogiske personales oplevelser med konkrete samarbejdssituationer i løbet af ugen op til survey'et, og vi har spurgt til deres erfaringer med forældre generelt i institutionen. 68 respondenter angiver, at de inden for den sidste uge har haft samarbejdet med mindst en af barnets forældre. Langt hovedparten af det pædagogiske personale oplevede forældrene som imødekommende, respektfulde og engagerede i de konkrete samarbejdssituationer (fx samtaler med forældre i forbindelse med afhentning af børn), mens kun en lille del svarede, at de oplever forældrene som uengagerede eller afvisende, som vist i figur 1.

Figur 1

Kilde: Forældreforståelser i pædagogisk praksis. Survey.

Dette svarer til det pædagogiske personales erfaringer med forældrene generelt i deres institution. Det er derfor det overordnede indtryk fra vores undersøgelse, at pædagoger oplever samarbejdet med flertallet af forældre, som positivt. Disse fund står i modsætning til, når det pædagogiske personale bliver bedt om at forholde sig til forældre, de ikke kender. Det viser sig eksempelvis, når de skal tage stilling til den case i survey'et, hvor forældre og pædagoger ser forskelligt på en situation.

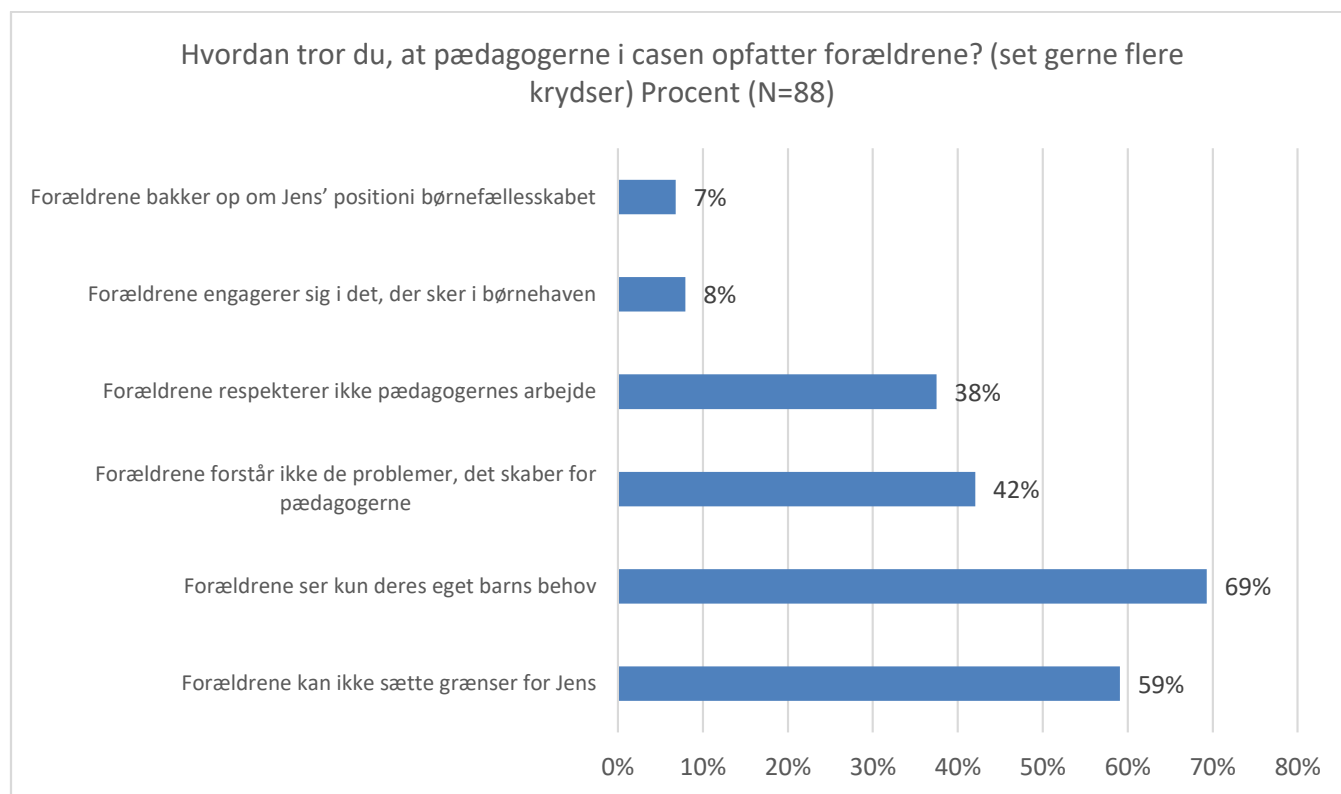
Casen, som vi bad det pædagogiske personale tage stilling i survey'et stammer fra vores gruppeinterviews med pædagoger, hvor de fortalte om denne konkrete situation:

I børnehaven er der blevet købt nye perler, og børnene er i gang med at lave halskæder. Nogle af perlerne er formet som fodbolde, og alle børnene vil gerne bruge dem. En dreng, Jens, har samlet mange fodbold-perler sammen i en bunke, som han vil sætte på sin halskæde. Det viser sig, at der ikke er nok perler til alle børnene, så det pædagogiske personale beslutter, at hvert barn må sætte én fodbold på deres halskæde. Og Jens bliver bedt om at lægge perlerne tilbage i kassen og kun tage én. Jens bliver meget vred, og det pædagogiske personale forsøger at forklare ham vigtigheden af at dele. Det vil Jens ikke, og situationen ender i en konflikt, som det pædagogiske personale fortæller forældrene om, da de henter Jens. Det pædagogiske personale beder forældrene om at øve 'at dele' med Jens hjemme. Næste dag møder Jens i børnehaven med en halskæde

fylt med fodbold-perler i en endnu større version end dem, børnehaven havde indkøbt, og han viser stolt perlerne frem til sine venner.

Hovedparten af det pædagogiske personale svarer, at forældrene i casen ikke kan sætte grænser for deres barn (59%), og at forældrene kun ser deres eget barns behov (69%). Se figur 2.

Disse svarkategorier i spørgeskemaet er udviklet på baggrund af det pædagogiske personales diskussion af casen i gruppeinterviewene. I interviewene formulerede det pædagogiske personale indledningsvist en kritisk vurdering af forældrenes handlinger og deres bagvedliggende intentioner. Når det pædagogiske personale sammen udforsker, hvorfor forældrene mon handlede, som de gjorde, og hvad deres intentioner kunne være, nuanceres det pædagogiske personales forståelser. Det skete i gruppeinterviewet, når det pædagogiske personale spurgte hinanden mere konkret ind til detaljer om situationen og alternative forståelser af forældrenes intentioner. De diskuterede, om man fx kunne forstå forældrene som nogle, der forsøger at støtte op om det, der foregår i daginstitutionen - eksempelvis ved at købe ind til, at de kan lave de samme aktiviteter hjemme sammen med Jens. Dette står i kontrast til at forstå forældrene som nogle, der udelukkende ser deres eget barns behov, eller som forældre, der ikke kan sætte grænser. Nuancerne træder frem i interviewet, hvor det pædagogiske personale sammen reflekterer. I spørgeskemaet, hvor det pædagogiske personale ikke får den mulighed, indsnævres oplevelserne af forældrenes motiver

Figur 2

Kilde: Forældreforståelser i pædagogisk praksis. Survey.

til abstrakte kategoriseringer. Når der omvendt er tid til at reflektere, får det pædagogiske personale øje på, at en alternativ forståelse af forældrene kunne være, at de forsøger at koble sig til barnets interesser i børnehaven og støtte op om barnets deltagelsesmuligheder i børnegruppen. Den konkrete udforskning giver altså her mulighed for at forstå forældrene på mere nuancerede måder, som åbner for nye måder at møde forældre på i samarbejdet.

Når vi i interviews og spørgeskema spørger til 'samarbejde', er det en pointe, at samarbejde altid er konkret og knytter sig til dét, der samarbejdes om. Det ser vi nærmere på i den følgende analyse.

Det følsomme samarbejde

På tværs af gruppeinterviewene fortæller det pædagogiske personale om svært samarbejde, når der opstår bekymring for et barn. Det pædagogiske personale i én af interviewgrupperne fortæller eksempelvis, at det kan være: "... svært at balancere forældres ønsker om at man på den ene side ser deres barn, og at man samtidig ikke må påtale, hvis man ser noget hos barnet, der er problematisk eller bekymrende". Dette citat peger på, at det pædagogiske personale oplever forældrene som nogle, der ønsker at deres barn bliver set og efterspørger positive historier

fra hverdagslivet i daginstitutionen. Citatet kan ses som udtryk for en fælles erfaring, som alle deltagerne beskrev på lidt varierende måder. Dette ser vi også i andre studier, hvor forældrenes perspektiver på forældresamarbejde er i fokus (fx Mendez, 2010; Bach et al., 2020). Når det pædagogiske personale registrerer bekymringer omkring barnet, der relaterer sig til barnets udvikling eller trivsel, oplever det pædagogiske personale, at forældrene reagerer meget stærkt og at "en fjer let bliver til fem høns", som en pædagog formulerer det i et andet gruppeinterview. Hvis bekymringen er så stor, at der er brug for at søge faglig rådgivning i forhold til den pædagogiske strategi, så vanskeliggøres samarbejdet med forældrene ofte yderligere. En pædagog fortæller for eksempel: at "... hvis man skal søge ressourcepædagog – der er nogle forældre, der simpelthen går baglæns – forældre der føler og tror, at deres barn er stemplet resten af livet." Forældrene opleves i sådan en situation som nogle, der er svære at tale med, fordi forældrene forstørre tingene, og det pædagogiske personale oplever, at det kan være svært at bringe selv mindre problemer frem i samarbejdet, uden at forældrene bliver ude af sig selv af bekymring.

For eksempel fortæller en pædagog, at: "... det er sådan et følsomt arbejde fordi, det er så subjektivt for dem. Og det er deres barn og det er

Abstrakte forældre kategorier opløses, når det pædagogiske personale får mulighed for sammen at udforske mere nuancerede forståelser af forældre

deres guld. Hvor selvfølgelig ved vi også godt det, men vi kan også godt se det med sådan lidt objektive briller, og så har vi også en hel gruppe, vi skal tænke på ikke. Og ikke kun deres barn."

Her tales forældre frem, som 'subjektive', og at den følelsesmæssige tilknytning til deres barn hindrer, at de kan se 'udover deres eget barn'. Hvis vi skal forstå det, er der hjælp at hente hos Faber og Jørgensen (2023), som skriver, at "... forældrenes valg præsenteres som et kritisk valg, der kan give indtryk af, at enkelte, isolerede omstændigheder kan have en determinerende indvirkning på barnets helbred og fremtidige livsmuligheder" (p. 29). Faber og Jørgensen peger på, at forældre allerede i sundhedsplejen mødes med det, de kalder et 'risikovokabularium', hvor forældre hele tiden gøres opmærksom på alt det, der kan gå galt i barnets udvikling. Dette kan være en forklaring på, at det pædagogiske personale oplever, at forældrene 'farer op i en spids' over det, det pædagogiske personale oplever som småting.

Det pædagogiske personale taler også om, hvordan de håndterer mødet med bekymrede forældre. For eksempel fortæller en pædagog, at hun har taget kontakt til en forælder i weekenden og brugt tid på at forklare og nuancere den besked, hun havde givet forælderen om fredagen på vej ud af døren. "Der skulle laves et stort mor-arbejde", fortæller pædagogen i gruppeinterviewet. I et andet interview forklarer en pædagog, at de mange bekymringer og besværet med at berolige forældre, også skyldes en "mor-barn symbiose".

Disse eksempler viser, at det pædagogiske personale trækker på et fortolkningsrepertoire, hvor moren forstås som særligt tæt knyttet til og betydningsfuld for barnet. Dette ser vi også i andre interviews, hvor

det pædagogiske personale fortæller om konkrete situationer, hvor de har foretrukket at samarbejde med fædre frem for mødre, fordi det pædagogiske personale anser fædre for mindre følsomme. Denne forståelse er især tydelig, når pædagoger fortæller om situationer, hvor de skal overbringe forældre beskeder, der kan vække bekymring. Det pædagogiske personale nævner for eksempel, at mødre ofte opleves som "for følelsesmæssigt involveret", og at det derfor kan være bedre at samarbejde med fædre, fordi de opleves som "hårdere". Denne forskel i, hvem det pædagogiske personale foretrækker at samarbejde med, tales kun frem, når samarbejdet omhandler bekymring for barnet. Når vi i gruppeinterviewene spørger til samarbejde mere generelt, så svarer det pædagogiske personale, at de lige så gerne samarbejder med fædre som med mødre, og at de lige så ofte ringer til fædre ved for eksempel sygdom eller bekymringer. Dette stemmer ikke helt overens med svarene i spørgeskemaet, når vi spørger det pædagogiske personale om, hvem de konkret har samarbejdet med i løbet af den seneste uge. Her svarer 94 %, at det var moren, mens 61 % angiver at det var faren¹. Det vil sige, at det næsten altid er moren, og at det ofte er faren, der samarbejdes med.

Konklusion

I artiklen har vi vist, at pædagoger, når de spørges til deres konkrete erfaringer med forældresamarbejde, svarer, at de oplever flertallet af forældre som imødekommende og engagerede. Når samarbejde med forældre alligevel kan opleves som vanskeligt knytter det sig i særlig grad til indholdet i samarbejdet; nemlig når der opstår bekymring for

¹ Det pædagogiske personale kunne sætte kryds i mere end ét svar og derfor giver summen af de to svar mere end 100%.

børn (Juhl, 2021). I sådanne situationer taler det pædagogiske personale om forældres følsomhed som en forhindring for samarbejdet. I fortællingerne om disse udfordringer trækker det pædagogiske personale på fortolkningsrepertoires, hvor forældre omtales som 'usikre' eller 'for følsomme'. I den forbindelse er det i særlig grad mødres følsomhed, som trækkes frem. Det sker på sammensatte måder. På den ene side, ses følsomheden som positiv og helt afgørende for børns udvikling. Samtidig ses mødres følsomhed også som en forhindring for, at det pædagogiske personale kan samarbejde med dem om bekymringer, fordi mødre 'forstørre' problemer og bliver for 'overfølsomme'. Her fortæller det pædagogiske personale, at de ofte hellere vil samarbejde med fædre.

De spørgsmål, vi har stillet interviewdeltagerne, samt de cases, vi bad dem diskutere, repræsenterer dilemmaer i forældresamarbejdet, som er almene i den forstand, at de er udviklet på baggrund af tidligere forskningsresultater (både vores egen og andres). Undersøgelsens analyser er ikke repræsentative, men ved både at undersøge problemstillingen kvalitativt og kvantitativt, har vi fået mulighed for at udforske systematikken i variationen af vores fund blandt en større gruppe af pædagogisk personale end vi havde mulighed for med interviewmetoden.

Afslutningsvis vil vi pege på tre opmærksomhedspunkter, vi ser som centrale for pædagogisk personale. For det første, er det vigtigt at være opmærksom på det fortolkningsrepertoire, der udpeger mødre som styret af deres følelser. Denne følsomhed diskvalificerer mødre som 'fornuftige' samarbejdspartnere i situationer, hvor der er bekymring for børn. Dette kunne være relevant at undersøge i en bredere population. Det andet opmærksomhedspunkt er potentialet i, at det pædagogiske personale får mulighed for sammen at reflektere over og 'gå rundt om' situationen for at få øje på nye sider af forældrenes situation, fordi det særligt i interviewene bliver tydeligt, at abstrakte forældrekategorier opløses, når det pædagogiske personale får mulighed for sammen at udforske mere nuancerede forståelser af forældre. Det så vi eksempelvis i forhold til casen, hvor det pædagogiske personale talte sig frem til nye perspektiver på forældres motiver i en situation, hvor de indledningsvist kategoriserede forældrene som nogle, der kun så deres eget barn. Et tredje og sidste opmærksomhedspunkt er, at det pædagogiske personale i de uformelle situationer som eksempelvis hentesituationen har mulighed for at tale med og dermed få konkret kendskab til forældre. Det er vigtigt, fordi det muliggør bevægelsen fra, at det pædagogiske personale møder forældre som 'kategorier' til konkrete mennesker med komplekse begrundelser.

Litteratur

- Akselvoll, M. (2022). *Det grænseløse forældreskab*. København: Dansk Psykologisk Forlag.
- Bach, D., Westerling, A., Dannesboe, K. I., Ellegaard, T., Kjær, B., & Kryger, N. (2020). *Parate børn: forestillinger og praksis i mødet mellem familie og daginstitution*. Frydenlund Academic. Velfærd, professioner og hverdagsliv under forandring
- Bleses, D., Højen, A., Andersen, M. K., Dybdal, L. & Sehested, K. (2015). Rapport om SPELL og Fart på sproget. Undersøgelser af effekten af to sprogindsatser. Center for Child Language e-prints, no. 17.
- Bryman, A. (1988). *Quantity and quality in social research*. London: Routledge.
- Dannesboe, K. I., Westerling, A., & Juhl, P. (2021). Making space for 'learning': appropriating new learning agendas in early childhood education and care. *Journal of Education Policy*.
- Ejrnæs, M. & Monrad, M. (2012). Vignetmetoden. Sociologisk metode og redskab til faglig udvikling. København: Akademisk forlag.
- Ejrnæs, M. (2006). Faglighed og tværfaglighed. Vilkaerne for samarbejdet mellem pædagoger, sundhedsplejersker, lærere og socialrådgivere. København: Akademisk forlag.
- Faber, S. T., & Jørgensen, A. H. (2023). "Graviditeten er formentlig den mest betydningsfulde periode i barnets liv": Om almengørelsen samt intensiveringen af det tidlige forebyggende arbejde og nye former for ansvarliggørelse af forældre. *Dansk Pædagogisk Tidsskrift*, (4), 29-43.
- Gulbrandsen, L. M., Seim, S., & Østensjø, S. (2014). Teoretiske perspektiver og begreper. In L. M. Gulbrandsen (Ed.), *Barns deltakelse i hverdagsliv og profesjonell praksis – en utforskende tilnærming*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Hays, S. (1996). *The cultural contradictions of motherhood*. Yale University Press.
- Hein, N. (2009). Forældrepositioner i elevmobning – afmagtsproduktion i skole/hjem-samarbejde. I Kofoed, J. & Søndergaard, D. M. (Red.). *Mobning: Sociale processer på afveje*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Juhl, P. (2024). Obligatorisk læringstilbud: Problemforståelser og forældreperspektiver. *Barn*, 42(2), 4-18.
- Juhl, P., Westerling, A., & Dannesboe, K. I. (2023). "Hun er jo mit barn, men det er deres sted": – Hverdagslivets grænsedragninger mellem forældre og pædagoger. *Barn*, 41(1), 38-53.
- Juhl, P. (2021). Tillid i forældresamarbejdet i kontrollens skygge. *Dansk Pædagogisk Tidsskrift*, 1, 72-86.
- Lee, E. (2014). Experts and parenting culture. In E. Lee, J. Bristow, C. Faircloth & J. Macvarish (Eds.). *Parenting Culture Studies*. New York: Palgrave Macmillan, p. 1-24.
- Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale forhold (MBLIS) (2015). *En god start på livet for alle*.
- Mendez, J. L. (2010). How can parents get involved in preschool? Barriers and engagement in education by ethnic minority parents of children attending Head Start. *Cultural Diversity and Ethnic Minority Psychology*, 16(1), 26–36.
- Rådet for børns læring (2017): *Beretning fra formandskabet*.
- Schmidt, L. S. K. (2017). *Pædagogers samfundsmæssige roller i forældre-samarbejde*, rapport. Professionshøjskolen Absalon.
- Wetherell, M., & Edley, N. (2014). A discursive psychological framework for analyzing men and masculinities. *Psychology of Men & Masculinity*, 15(4), 355–364.
- Westerling, A., & Juhl, P. (2021). Collaborative instrumentalization of family life: How new learning agendas disrupt care chains in the Danish welfare state. *Nordic Psychology*, 73(2), 136-152.